



Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

Při zvyšování podílu buku v lesích pomůže umělá obnova

Strnady – 30. 10. 2014 - Zhruba o třetinu by se mělo podle Zprávy o stavu lesa a lesního hospodářství ČR do budoucna zvýšit zastoupení buku lesního na území České republiky. Kromě reprodukce zajišťované přirozenou obnovou je nutno i nadále počítat se získáváním potřebného množství reprodukčního materiálu (osiva a sazenic) pro účely umělé obnovy.

Mezi limitující faktory úspěšné umělé obnovy patří dostatek kvalitního osiva, který je předpokladem pro vypěstování potřebného množství kvalitního sadebního materiálu. Na otázky, jakým způsobem dobré osivo získat, uchovávat a připravit k setí, nejlépe odpovědí odborníci z Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., výzkumné stanice Kunovice.



Foto archiv VÚLHM

Výhodné pro školkaře jsou podzimní výsevy čerstvě nasbíraných bukvic, kdy odpadají starosti spojené se skladováním a předosevní přípravou. Rizikem je vymrznutí sítí nebo poškození vzcházejících semenáčků pozdními mrazíky a také nedostatek čerstvých bukvic (neúroda). Optimální je proto kombinace podzimních a jarních sítí, kdy se vysévají buď krátkodobě nebo dlouhodobě skladované bukvice. Množství nasbíraných bukvic se u nás v



Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

posledních letech podle velikosti úrody pohybuje mezi 30–140 tunami, průměrná roční potřeba bukvic se uvádí přes 50 tun. „Bez skladování tedy lze jen obtížně zajistit dostatek

osiva. Hodnocení kvality, zejména životnosti a klíčivosti, ale také stanovení délky předosevní přípravy z průběhu zkoušky klíčivosti, je pro rozhodnutí o vhodnosti bukvic pro skladování

zásadní,“ vysvětluje Lena Bezděčková, která se předosevní přípravou lesních dřevin dlouhodobě zabývá.

Návody, jak dosáhnout kvality osiva pro co nejúspěšnější produkci buku lesního, popsala spolu s dalšími autorkami v metodikách určených všem lesním hospodářům. Nesprávně provedená (např. příliš krátká) předosevní příprava znamená nejen finanční ztrátu pro dodavatele, ale také nedostatek bukových sazenic pro obnovu lesa. Dodržování detailně popsaných postupů hodnocení kvality dává proto dodavatelům osiva i školkařům možnost minimalizovat finanční ztráty při manipulaci s bukvicemi.

V případě umělé obnovy je kromě kvantitativních ukazatelů důležité věnovat pozornost i kvalitě mateřských porostů, z nichž je sbíráno osivo. Mezi kvalitativní znaky, které mají v lesním hospodářství největší význam, patří vidličnatost, tvárnost kmene, úhel nasazení a tloušťka hlavních větví.

V rámci provenienčních ploch provádějí výzkumní pracovníci analýzy hodnocení růstu proveniencí buku lesního v konkrétních podmínkách stanovišť. Například Výzkumná provenienční plocha č. 143 – Praha-Radotín je jednou ze 14 dlouhodobých ploch série 1995 založené VÚLHM Strnady.

Buk lesní je nejvýznamnější listnatou dřevinou v České republice. Jeho podíl v českých lesích se ale rapidně snížil, a to z původních 40,2 % na dnešních 7,8 % (Zpráva za rok 2013).

Podíl buku na umělé obnově ve srovnání s rokem 2012 narostl v loni o 162 hektarů. Z 19 920 ha umělé obnovy lesních dřevin činil podíl buku 4226 ha. Podíl obnovy přirozené je vykazován do 20% plochy obnovovaných porostů.



Zkouška klíčivosti bukvic na filtračním papíře, foto archiv VÚLHM



Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Pokles zastoupení buku v minulosti byl vyvolán především změnou lesnického hospodaření a orientací na jehličnaté dřeviny, převážně smrk a borovici. Postupně se však vývoj zastoupení této dřeviny zvyšuje. Vlivem zvýšení zastoupení buku v nižších věkových stupních a provádění mýtních těžeb klesá i střední plošný věk bukových porostů, který dosahoval maxima 73 let v roce 2000, zatímco v roce 2010 činil jen 68 let (Zpráva 2011).

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. je Ministerstvem zemědělství ČR pověřen zjišťováním kvality semenného a sadebního materiálu lesních dřevin podle § 1 odst. 3 a 7 vyhlášky č. 29/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin, ve znění pozdějších předpisů, v nezávislých laboratořích akreditovaných mezinárodně uznávaným postupem na testování kvality semenného a sadebního materiálu lesních dřevin. Zkoušky jakosti a zdravotního stavu plodů a semen lesních dřevin provádí VS Kunovice v národně akreditované zkušební laboratoři Semenářská kontrola: <http://www.vulhmuh.cz/index.php?x=230>

BUK LESNÍ

Charakteristika:

Buk lesní je významnou listnatou hospodářskou dřevinou. Jako hlavní dřevina je vyhláškou č. 83/1996 Sb., v platném znění, uváděn na kyselých, bazických, exponovaných i vysýchavých stanovištích středních až vyšších poloh. Jako meliorační a zpevňující dřevina je vyhláškou uváděn na široké škále výše zmíněných stanovišť nižších až horských poloh. Efekt meliorace stanoviště bukem se liší značně v závislosti na vlastnostech půdního prostředí. Buk může dosahovat výšek 35 – 45 m a v porostech se dožívá 200 – 400 let. Jako hospodářská dřevina je pěstován v obmýti 100 – 140 let.

Bukové dřevo má všestranné použití. Z bukovic se dříve lisoval olej. V parcích se často pěstuje jako soliterní dřevina, a to hlavně dekorativní kultivary jako „červený buk“ s listy tmavě purpurovými či smuteční buk s převislými větvemi.

Zdroje:

Bezděčková, Lena – Procházková, Zdeňka: Kvalita semen buku lesního. Lesnický průvodce. Certifikovaná metodika 4/2012, Strnady, VÚLHM

http://www.vulhm.cz/sites/File/vydavatelstva_cinnost/lesnicky_pruvodce/LP_4_2012.pdf

Bezděčková, Lena – Řezníčková, Jana: Sběr, skladování a předosevní příprava semen buku lesního (*Fagus sylvatica*). Lesnický průvodce. Certifikovaná metodika 10/2013, Strnady, VÚLHM

http://www.vulhm.cz/sites/files/Informatika/Metodiky/LP_10_2013.pdf

Typta, Jan – Novotný, Petr, Hynek, Vladimír – Dostál, Jaroslav, Tomášková, Ivana: Hodnocení provenienční plochy s bukem lesním (*Fagus sylvatica* L.) na lokalitě Praha – Radotín. Zprávy lesnického výzkumu, 58, 2013 (1), Strnady, VÚLHM

<http://www.vulhm.cz/sites/File/ZLV/fulltext/290.pdf>

Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013, Praha, Ministerstvo zemědělství, 2014



Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Zahradník, Petr (ed.): Metodická příručka integrované ochrany rostlin pro lesní porosty, Kostelec nad Černými lesy, Nakladatelství Lesnická práce, s.r.o., 2014

Kontakt:

Ing. Lena Bezděčková

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i.

Útvar reprodukčních zdrojů – Výzkumná stanice Kunovice

Na záhonech 601

686 04 Kunovice

Tel.: +420 572 420 919

+ 420 602 267 097

e-mail: bezdeckova@vulhmuh.cz